

ZN WSH Zarządzanie 2016 (3), s. 451-462

Oryginalny artykuł naukowy
Original Article

Data wpływu/Received: 14.12.2015

Data recenzji/Accepted: 8.05.2016/22.05.2016

Data publikacji/Published: 2.09.2016

Źródła finansowania publikacji: badania statutowe Politechniki Lubelskiej, Wydział Zarządzania, Katedra Ekonomii i Zarządzania Gospodarką

DOI: 10.5604/18998658.1228295

Authors' Contribution:

- (A) Study Design (projekt badania)
- (B) Data Collection (zbieranie danych)
- (C) Statistical Analysis (analiza statystyczna)
- (D) Data Interpretation (interpretacja danych)
- (E) Manuscript Preparation (redagowanie opracowania)
- (F) Literature Search (badania literaturowe)

dr inż. Anna Żelazna^F

*Politechnika Lubelska, Wydział Zarządzania,
Katedra Ekonomii i Zarządzania Gospodarką*

mgr inż. Magdalena Łukasik^F

Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie

**WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW W RAMACH EKONOMII
SPOŁECZNEJ JAKO INNOWACYJNY SPOSÓB
REALIZACJI ZADAŃ – STUDIUM PRZYPADKU**

**COOPERATION ACTORS WITHIN THE SOCIAL
ECONOMY AS AN INNOVATIVE WAY
OF IMPLEMENTATION OF TASKS – CASE STUDY**

Streszczenie: Celem artykułu jest prezentacja form współpracy pomiędzy podmiotami prywatnymi, publicznymi oraz non profit w ramach ekonomii społecznej. Artykuł prezentuje praktyczną wiedzę dotyczącą zasad nawiązywania współpracy pomiędzy tymi podmiotami w celu realizacji innowacyjnych i potrzebnych społeczeństwu zadań, przedstawia case study takiej współpracy oraz zawiera rekomendacje dotyczące poprawy jej nawiązywania w przyszłości.

Słowa kluczowe: ekonomia społeczna, partnerstwo, innowacje społeczne, Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie

Abstract: The aim of the article is to present forms of cooperation between private actors, public and non-profit organizations within the social economy. The article presents a practical knowledge of the principles of establishing cooperation between these entities in order to implement innovative and necessary public tasks, presents a case study of such cooperation and includes recommendations for improving its establishment in the future.

Keywords: social economy, partnership, social innovation, Continuing Education Centre No. 2 in Lublin

Wstęp

Ekonomia społeczna stanowi formę aktywności obywatelskiej, która w szczególności sprzyja integracji różnych środowisk w celu przeciwdziałania wykluczeniu części społeczeństwa. Poprzez współpracę i integrację na poziomie zawodowym i społecznym realizuje cele społeczne i biznesowe, stanowi szansę na wyjście z trudnych, kryzysowych sytuacji ludzi, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy, świadczenie usług użyteczności publicznej, umożliwianie samorozwoju.

1. Współczesna ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna to „działalność gospodarcza, w której instrumenty rynkowe są wykorzystywane do realizacji celów społecznych, człowiek zaś i wykonywana przez niego praca są ważniejsze niż kapitał i maksymalizacja zysku przedsiębiorstwa”¹. Zwykło się uważać, że „jeśli chcesz pomóc biednym tego świata, przede wszystkim zadbaj o to, aby nie stać się jednym z nich”. W kontekście tych słów ekonomia społeczna nie musi gwarantować zysków na wysokim poziomie, ale powinna zapewniać generowanie nadwyżki ekonomicznej umożliwiającej wypełnianie misji społecznej. Staje się wówczas szansą na alternatywne rozwiązanie dla tradycyjnej polityki społecznej, w której główną rolę odgrywa redystrybucja środków zgroma-

¹ I. Rybka, *System pomocy społecznej w Polsce wobec nowej fali ekonomii społecznej: szanse i bariery*, „Trzeci Sektor” 2007, nr 9, s. 27.

dzonych w budżecie, a nie ich „wytworzenie”. Współczesna ekonomia społeczna powoli szuka swej przestrzeni, oddolnie pobudzana przez nierozwiązane problemy społeczne i niezaspokojone potrzeby, zwłaszcza grup wykluczonych i wspólnot zmarginalizowanych². W europejskiej tradycji trzeci sektor nie tylko dostarcza dobra, ale także w wymiarze społeczno-politycznym stanowi ważny czynnik w sferze działania społeczeństwa obywatelskiego oraz życia publicznego³. To w ramach oddolnych inicjatyw powstają innowacyjne pomysły i rozwiązania, formuje się jej potencjał i dynamizm. Ekonomia społeczna staje się wówczas szansą na znalezienie alternatywnych rozwiązań, nie zaś ustrojowej alternatywy. Może ułatwiać rozwiązywanie problemów społecznych w skali lokalnej w sposób praktyczny (ekonomia sąsiedztwa i solidarności, lokalne usługi pożytku publicznego), ale także stanowić mechanizm głębszych ogólnosystemowych zmian, odnoszących się do gospodarki rynkowej (społeczna odpowiedzialność biznesu) i państwa (współzarządzanie, partnerstwo publiczno-społeczno-prywatne)⁴.

Ekonomię społeczną wyróżnia misja jak również sposób prowadzenia działalności gospodarczej w oparciu o zasady i wartości (solidarności i wzajemności, partycypacji i demokratyczności procesu decyzyjnego). Obszar działania podmiotów ekonomii społecznej wyznaczają dwa główne kierunki: oferowanie usług społecznych oraz tworzenie miejsc pracy dla osób z grup wykluczonych. W ramach działalności w tym obszarze podmioty ekonomii społecznej nie tylko generują nadwyżkę, która może zostać użyta dla realizacji celów społecznych, ale także generują określone wartości społeczne. Oznacza to, że generowanie zysków przez te organizacje nie jest celem samym w sobie. Celem głównym jest zawsze tworzenie określonych wartości. Natomiast uzyskane nadwyżki środków stanowią „efekt wtórny, a nie cel”⁵, wyjaśniający sens istnienia podmiotów.

Podmioty ekonomii społecznej powinny współdziałać z podmiotami władzy publicznej, a tym samym korzystać z publicznego wsparcia, przy czym współpraca ta nie może pozbawiać je autonomii, możliwości dysponowania środkami własnymi oraz innowacyjności.

2. Współpraca pomiędzy podmiotami w ramach ekonomii społecznej jako szansa na rozwiązywanie problemów rynku pracy

Podstawowymi zasadami określającymi partnerstwo w ramach ekonomii społecznej jest zachowanie odrębności stron podejmujących współpracę oraz symetryczność relacji. Wówczas podmioty wnoszą w ramach współpracy doświadcze-

² J. Hausner, *Ekonomia społeczna i rozwój*, „Ekonomia społeczna. Teksty” 2008, nr 12, s. 4.

³ J. Ratajczak, *Ekonomia społeczna w świetle nauk ekonomicznych*, [w:] *Partnerstwo dla ekonomii społecznej*, red. W. Duczmal, S. Kania, S. Śliwa, Wyd. Instytut Śląski sp. z o.o., Opole 2014, s. 13.

⁴ J. Hausner, *Ekonomia społeczna ...*, s. 4.

⁵ Ibidem, s. 6.

nia i umiejętności, dzięki czemu partnerstwo może okazać się niezwykle skuteczną i efektywną formą realizowania działań społecznych. Organizacje pozarządowe, ze względu na charakter prowadzonych na co dzień działań, mogą okazać się cennym partnerem nie tylko na etapie wykonywania zadań, ale także na etapie definiowania przedsięwzięć, tworzenia lokalnych strategii i debaty o kondycji lokalnej społeczności. Mają szansę dostarczać usługi oraz zapewniać wiedzę o lokalnych potrzebach i sposobach ich zaspokajania, co nie byłoby możliwe, gdyby tylko pasywnie wykonywały zadania zlecane im przez administrację publiczną.

Podejście takie może wymagać od samorządów swoiście rozumianego inwestowania w organizacje pozarządowe – w ich umiejętności i zasoby – tak aby mogły się one stać równoprawnym partnerem. Pomimo że krótkoterminowe koszty mogą okazać się wysokie, to w ostatecznym rozrachunku administracja publiczna zyskuje cennego partnera, który skutecznie może pomagać w realizowaniu działań społecznych⁶. Współpracę w zakresie rynku pracy narzuca ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która wskazuje, że polityka rynku pracy realizowana przez władze publiczne powinna opierać się na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi. W szczególności współpraca powinna być realizowana w ramach działalności rad zatrudnienia, partnerstwa lokalnego oraz uzupełniania i rozszerzania przez partnerów społecznych oferty usług publicznych służb zatrudnienia. Okazuje się jednak, że dużym problemem jest nadal stosowanie aktów prawnych przy tego typu partnerstwach. Ogromne trudności dla około 40% podmiotów ekonomii społecznej stanowią właśnie „niejasne reguły współpracy organizacji z administracją publiczną”. Często we wzajemnych relacjach dominują trudne do przezwyciężenia stereotypy, uniemożliwiające zbudowanie rzeczywistego partnerstwa. Organizacje bywają oceniane jako nieprzewidywalne, mało profesjonalne, o ograniczonym zasięgu działania, a przedstawiciele administracji jako mocno zbiurokratyzowani, uwikłani w politykę i skupieni na procedurach.

Na szczelbu UE podjęto walkę z ekskluzją społeczną powodowaną w głównej mierze ubóstwem, wynikającym często z faktu pozostawania bez pracy. Priorytety przyjęte przez Radę Europejską przełożyły się na cztery główne zasady działania⁷:

- przedsiębiorczość, czyli działanie na rzecz promocji nowej kultury przedsiębiorczości w Europie,
- tworzenie nowej kultury zatrudnienia, którą kreować można poprzez kwalifikacje umożliwiające znalezienie pracy,
- zdolność adaptacji poprzez promowanie nowoczesnych metod organizacji pracy,

⁶ I. Gosk, A. Pyrka, *Różne formy współpracy z podmiotami ekonomii społecznej*, proeS3, http://nowa-strategiasektora.ngo.pl/files/1bezrobocie.org.pl/public/broszury_proes3/090414_Proes3_broszura_1.pdf [dostęp: 22.11.2015].

⁷ K. Głąbicka, *Socjalny wymiar Europy. Od niewolnictwa do obywatelskości*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2006, s. 223-225.

– politykę na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn poprzez zwiększanie udziału kobiet na rynku pracy i przełamanie segregacji płciowej, godzenie pracy z życiem rodzinnym, ułatwianie powrotu do pracy po dłuższej przerwie.

Polska polityka rynku pracy stanowi całokształt działań podejmowanych przez aparat administracji rządowej i samorządowej z zastosowaniem instrumentów prawnych, ekonomicznych i społecznych, których celem jest osiągnięcie, uznanego za zadowalający, poziomu zatrudnienia i bezrobocia⁸. Podejmowane są działania interwencyjne na rynku pracy z wykorzystaniem środków publicznych w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Obok publicznych służb zatrudnienia do instytucji rynku pracy zalicza się ochotnicze hufce pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego.

3. Studium przypadku: Współpraca Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie i Fundacji I²

W celu sprostania nowym wyzwaniom rynku, systemu edukacji oraz ciągłym zmianom społecznym Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz Fundacja nawiązały współpracę w zakresie promocji edukacji ustawicznej oraz wsparcia słuchaczy centrum w zakresie rozwoju osobistego, zdobywania nowych kompetencji, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Misją Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie jest wykształcenie człowieka świadomego, twórczego i samodzielneho. Centrum podejmuje działania, które służą wszechstronnemu rozwojowi słuchacza, tak aby jego ścieżka edukacyjna zakończyła się sukcesem. W tej placówce słuchacze nabywają wiedzę i umiejętności niezbędne do podejmowania edukacji na wyższych szczeblach oraz funkcjonowania w życiu zawodowym. Centrum promuje i realizuje w regionie ideę edukacji ustawicznej – uczenia się przez całe życie.

Celem Fundacji I² jest zbudowanie sieci współpracy organizacji, przedsiębiorców oraz osób z potencjałem i talentem, wspólna realizacja innowacyjnych przedsięwzięć oraz wspieranie i promocja tworzenia nowych miejsc pracy. Fundacja zajmuje się promocją przedsiębiorczości i postaw proprzedsiębiorczych osób wkraczających na rynek pracy, pomaga i wspiera w pozyskiwaniu funduszy na otwarcie i rozwój przedsiębiorstwa, podejmuje działania na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, popularyzacji nauki i edukacji, tworzenie systemu szkoleń dla grup podejmujących i umacniających inicjatywy społeczne, edukacyjne i kulturalne na rzecz społeczności lokalnej.

Współpraca Fundacji I² oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie ma za zadanie:

⁸ E. Kwiatkowski, *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, PWN, Warszawa 2002.

- dostosowanie kształcenia ustawicznego do potrzeb i warunków regionalnego rynku pracy i wytyczonych kierunków Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego;
- ułatwienie przekwalifikowania się i uzyskania nowych kwalifikacji;
- włączenie podmiotów ekonomii społecznej w proces kształcenia ustawicznego poprzez zapewnienie możliwości ubiegania się o fundusze zewnętrzne;
- pomoc i wsparcie w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, poprzez przygotowanie koncepcji projektów oraz wniosków;
- promocję przedsiębiorczości i postawy proprzedsiębiorczej wśród słuchaczy;
- rozwój potencjału osobistego słuchaczy;
- działania na rzecz popularyzacji kształcenia ustawicznego;
- wspieranie i wspólną promocję idei edukacji osób dorosłych.

Fundacja I² zobowiązała się do wspierania Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie w tworzeniu możliwie najlepszego środowiska edukacyjnego, w szczególności poprzez: pomoc w tworzeniu długofalowych strategii promocji szkoły, pomoc w uzyskiwaniu konsultacji w zakresie przygotowywania wniosków o dotacje na tworzenie możliwie najlepszych warunków edukacyjnych i zawodowych dla słuchaczy, promocję osiągnięć edukacyjnych szkoły, przeprowadzenie kampanii społecznych na rzecz wspierania edukacji i kształcenia ustawicznego oraz prowadzenie działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat znaczenia kształcenia ustawicznego.

Głównym problemem, jaki pojawił się już na etapie nawiązywania trwałej współpracy, był sposób koordynowania działań pomiędzy placówką kształcenia ustawicznego oraz fundacją. W związku z tym rozważane jest powołanie zespołu, który wspierałby współpracę obu organizacji, opracowywałby cele oraz strategię współpracy, a następnie czuwał nad konsekwentnym realizowaniem zadań i kontrolował wyznaczone efekty i priorytety.

Na etapie współpracy wyodrębniono następujące ryzyka problemu:

- biurokracja, przepisy, pozwolenia związane z podejmowanymi działaniami w ramach współpracy,
- szeroki zakres innych obowiązków służbowych, brak czasu na działania wspólne,
- trudności w pozyskiwaniu źródeł zewnętrznych na zadania wspólne,
- brak środków finansowych na rozpoczęcie współpracy,
- bardzo duży nakład pracy wynikający ze współpracy,
- długi okres oczekiwania na efekty współpracy.

Rozwiązanie sytuacji problemowych współpracy w celu realizacji zamierzonych priorytetów ułatwiło:

- precyzyjne określanie realnych celów współpracy,
- wyznaczenie ram czasowych realizacji celów,
- przydzielenie niezbędnych zasobów ludzkich i rzeczowych wspierających proces współpracy,

- powołanie zespołu sterującego współpracą pomiędzy organizacjami,
- opracowanie strategii działań na najbliższy rok,
- przygotowanie narzędzi kontroli działań podejmowanych w ramach strategii,
- konsekwentna realizacja strategii współpracy,
- wnioski na przyszłość i dalszy rozwój współpracy.

Pomimo licznych barier i sytuacji problemowych warto podkreślić liczne zalety takiej współpracy, a wśród nich:

- pozytywne wykorzystanie potencjału ludzkiego i rzeczowego obu organizacji,
- możliwość zdobycia dodatkowych kompetencji, umiejętności i kwalifikacji interesariuszy obu organizacji,
- promocja kształcenia ustawicznego,
- pozytywny wpływ na lokalny rynek pracy oraz lokalną społeczność,
- wspólna realizacja projektów – partnerzy uzupełniają się, wnoszą do projektu swoje atuty, kompensując braki drugiego,
- nauka i rozwój ustawiczny osób, które wspólnie realizują zadania z obu podmiotów – wymiana wiedzy, doświadczeń,
- partnerstwa dają możliwość wspólnej realizacji zadań przez instytucje pochodzące z różnych sektorów, co umożliwia występowanie o środki publiczne (także przy ograniczeniach konkursowych),
- współpraca partnerów ułatwia dokładniejsze odpowiadanie na rzeczywiste potrzeby społeczeństwa.

4. Innowacje społeczne jako szansa na rozwiązywanie problemów społeczeństwa

Innowacyjność jest pojęciem szeroko dyskutowanym na przestrzeni lat, analizowanym z punktu widzenia polityki europejskiej, w tym strategii lizbońskiej, czy jako składnik kapitału społecznego. Uważa się ją za determinantę rozwoju gospodarczego i społecznego przedsiębiorstw, ich grup i państw. Innowacje są także bardzo różnorodnie definiowane, a wyróżnić tu należy definicje traktujące problematykę z perspektywy procesów technicznych⁹, efektywności ekonomicznej¹⁰ czy zmian¹¹. Zwykle rozważane są innowacje produktowe, procesowe, organizacyjne i marketingowe. Nowym pojęciem jest innowacja społeczna. Pojawia się ona coraz częściej w kontekście wspólnych przedsięwzięć podmiotów gospodarczych, publicznych, organizacji charytatywnych. Celem współpracy jest rozwiązanie problemu społecz-

⁹ S. Kwiatkowski, *Przedsiębiorczość intelektualna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 84.

¹⁰ M. Brojak-Trzaskowska, *Wybrane aspekty aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw*, [w:] *Innowacyjność we współczesnych organizacjach*, red. A. Stabryła, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2005, s. 294.

¹¹ P.F. Drucker, *Natchnienie i fart, czyli innowacja i przedsiębiorczość*, Wyd. Studio Emka, Warszawa 2004, s. 39.

nego, poprawa istniejącej trudnej sytuacji dla grupy osób, całego środowiska, społeczeństwa¹².

Współpraca Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 2 w Lublinie i Fundacji I2 przyczynia się do tworzenia innowacji marketingowych i produktowych. Przykładem innowacji marketingowej jest wykorzystanie kreatora Landing Page, czyli efektywnej strony lądowania do pozyskiwania potencjalnych klientów centrum, jak również stworzenie animowanego filmu promującego kształcenie ustawiczne. Planowane jest wprowadzenie innowacji produktowej – programów nauczania przedsiębiorczości w liceum dla dorosłych w oparciu o Cykl Kolba z wykorzystaniem takich metod, jak: metoda stacji, błyskawicy, zakotwiczonej instrukcji, jak również prowadzenie indywidualnego doradztwa zawodowego z wykorzystaniem gier coachingowych: Coaching Game, Punctum. Wszystkie wymienione działania nie byłyby możliwe do zrealizowania bez współpracy obu podmiotów. Wprowadzane rozwiązania przyczyniają się do promocji kształcenia ustawicznego, nauki i rozwoju ustawicznego słuchaczy centrum, kreowania postaw przedsiębiorczych. Współpraca tworzy idee możliwe do wdrożenia, wprowadzane w życie oraz jest powiązana z realnymi potrzebami społecznymi, rozwiązuje konkretny rzeczywisty problem. Jest innowacją społeczną, przyczynia się do tworzenia innowacji pedagogicznych, które wywierają pozytywny wpływ na jakość kształcenia ustawicznego.

Innowacja to wszelka z założenia korzystna zmiana w różnych obszarach działalności organizacji, wnosząca postęp w stosunku do stanu istniejącego, powstała w organizacji lub poza nią, będąca odpowiedzią na sygnalizowane potrzeby lub zaspokajająca potrzeby dotychczas nieujawnione¹³. Aktywność innowacyjna przedsiębiorstwa zależy od wielu czynników, zarówno wewnętrznych, jak też zewnętrznych. Do czynników wewnętrznych zaliczyć należy podsystem społeczny, a w nim szczególnie istotna jest kultura organizacyjna. Sprzyjają jej otwartość komunikacyjna, płaskie struktury, mały dystans do władzy formalnej, niski stopień unikania ryzyka i niepewności przez przedsiębiorstwo. Ważne jest dopasowanie kultury organizacyjnej przedsiębiorstwa do wymogów jego strategii ogólnej, skorelowanej ze strategią innowacji organizacji¹⁴.

Innowacje społeczne to eksperymentalne działania społeczne mające na celu polepszenie jakości życia osób, społeczności, narodów, firm, środowisk czy grup społecznych. Ich eksperymentalny charakter wynika z faktu wprowadzania bardzo uni-

¹² A. Żelazna, *Innowacje społeczne na rynku pracy*, [w:] *Przedsiębiorczość szansą rozwoju regionu. Wybrane problemy*, tom III, Studia i Prace Wydziału Ekonomicznego nr 5, Gorzów Wielkopolski 2013, s. 239-247.

¹³ A. Francik, *Sterowanie procesami innowacyjnymi w organizacji*, Wyd. Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2003, s. 42.

¹⁴ M. Huczek, *Zarządzanie ryzykiem w innowacyjnej działalności organizacji*, [w:] *Społeczne, marketingowe i innowacyjne aspekty kreowania zmian w organizacjach*, red. D. Fatuła, Krakowskie Wydawnictwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2011, s. 55.

kalnych rozwiązań na dużą skalę¹⁵. Innowacje społeczne oznaczają rozwijanie nowych pomysłów, usług, modeli w celu lepszego rozwiązywania problemów społecznych¹⁶. Innowacje społeczne nie tylko odpowiadają na potrzeby społeczne i pomagają rozwiązywać społeczne problemy, ale wzmacniają też pozycję obywateli i tworzą nowe relacje społeczne i modele współpracy. Są zatem innowacyjne same w sobie i sprzyjają innowacyjności społeczeństwa¹⁷. Podstawowe cechy innowacji społecznych to¹⁸:

- relatywne, rzeczywiste nowatorstwo – rozważane z punktu widzenia branży, sektora, instytucji, określonego terytorium,
- praktyczna implementacja – ważne jest, aby dobry pomysł, idea możliwe były do wdrożenia, wprowadzenia w życie,
- powiązanie z realnymi potrzebami społecznymi – innowacja taka ma rozwiązywać konkretny rzeczywisty problem społeczny,
- efektywność – innowacja powinna opierać się na metodach działania bardziej efektywnych w relacji nakładów do rezultatów niż dotychczas znane i stosowane,
- emancypacyjny charakter – umożliwiają samodzielność działania użytkowników.

Innowacje społeczne pojawiają się w bardzo różnych dziedzinach i wyróżnić można: podejmowanie działań na rzecz zrównoważonej edukacji ułatwiającej odnalezienie się na rynku pracy, zrównoważonego transportu, wspieranie aktywnego, godnego starzenia się, pomoc i wsparcie dla osób niepełnosprawnych i bezrobotnych. Za przykłady innowacji społecznych uważa się także: współpracę międzybankową ułatwiającą finansowanie innowacyjnych inwestycji, nowatorskie rozwiązania architektoniczne lub komunikacyjne służące społeczeństwu, w których wykorzystywane są często wysoko zaawansowane technologie i rozwiązania informatyczne.

Dodatkowo fundacje mają możliwość korzystania z programów unijnych: Regionalnych Programów Operacyjnych oraz Krajowych Programów Operacyjnych. Doświadczenia poprzedniej perspektywy finansowej wskazują na to, iż dużo więcej konkursów w ramach funduszy unijnych przeznaczona jest dla organizacji pozarządowych, natomiast aplikowanie szkół w konkursach jest w znacznym stopniu ograniczone, zależne często od typu szkoły. Ponadto fundacje mają możliwość ubiegania się o granty, a także mogą uczestniczyć w postępowaniach konkursowych. Współpraca pomiędzy podmiotami pozytywnie więc wpływa na efektywność pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

¹⁵ B. Marciniak, *Komu innowacje. Innowacje z ludzką twarzą*, „Innowacyjny Start” 2013, nr 2 (29), Periodyk wydawany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, www.innowacjynystart.pl

¹⁶ Social innovation, www.ec.europa.eu

¹⁷ Komisja Europejska, Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Projekt przewodni strategii Europa 2020, Unia innowacji, Bruksela, dnia 6.10.2010, COM(2010) 546, wersja ostateczna, s. 24.

¹⁸ K. Wygnański, *Innowacje społeczne*, Pracownia badań i innowacji społecznych Stocznia, www.stocznia.org.pl

Podsumowanie

Ekonomia społeczna z pewnością nie wyeliminuje tradycyjnej pomocy społecznej i nie jest rozwiązaniem umożliwiającym aktywizację zawodową wszystkich osób z grup wykluczonych. Zadaniem podmiotów ekonomii społecznej nie musi być również wyłącznie aktywizowanie i integracja takich osób poprzez ich zatrudnianie. Mogą one pomagać osobom wykluczonym na wiele sposobów, zapewniając im różnego rodzaju usługi, w tym opiekuńcze, szkoleniowe, edukacyjne, aktywizujące do przyjmowania postaw przedsiębiorczych, włączając jednocześnie w nową społeczność. Warto więc dokonać analizy, czy w wielu przypadkach podmioty ekonomii społecznej nie mogą wyręczać bądź wyprzedzać działań typowych instytucji pomocy społecznych. Podmioty działające w ramach ekonomii społecznej pełnią funkcję pomocniczą, przez co ekonomię społeczną należy postrzegać jako jeden ze sposobów osiągnięcia społecznych celów i rozwiązywania problemów ważnych dla współczesnych społeczeństw.

Współpraca w ramach ekonomii społecznej jest działaniem innowacyjnym, przynoszącym liczne korzyści wszystkim interesariuszom. Oprócz próby rozwiązania problemu społecznego, wspierania osób wykluczonych, wymiany doświadczeń i wiedzy pomiędzy partnerami w ramach współpracy, zapewnia także szanse na budowanie trwałych relacji oraz występowanie o dodatkowe formy finansowania zwiększające zakres prowadzonej działalności. Współpraca jednostek publicznych z prywatnymi przyczynia się do korzystania również z innowacyjnych form przekazywania wiedzy, wprowadzania gier, symulacji, wykorzystania praktycznego doświadczenia różnych interesariuszy.

Bibliografia

- Brojak-Trzaskowska M., *Wybrane aspekty aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw*, [w:] *Innowacyjność we współczesnych organizacjach*, red. A. Stabryła, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2005.
- Drucker P.F., *Natchnienie i fart, czyli innowacja i przedsiębiorczość*, Wyd. Studio Emka, Warszawa 2004.
- Duczmal W., Kania S., Śliwa S. (red.), *Partnerstwo dla ekonomii społecznej*, Wyd. Instytut Śląski sp. z o.o., Opole 2014.
- Francik A., *Sterowanie procesami innowacyjnymi w organizacji*, Wyd. Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Kraków 2003.
- Głąbicka K., *Socjalny wymiar Europy. Od niewolnictwa do obywatelskości*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2006.
- Gosk I., Pyrka A., *Różne formy współpracy z podmiotami ekonomii społecznej*, proeS3, http://nowastrategiasektora.ngo.pl/files/1bezrobocie.org.pl/public/broszury_proes3/090414_Proes3_broszura_1.pdf [dostęp: 22.11.2015].

- Hausner J., *Ekonomia społeczna i rozwój*, „Ekonomia społeczna. Teksty” 2008, nr 12.
- Huczek M., *Zarządzanie ryzykiem w innowacyjnej działalności organizacji*, [w:] *Społeczne, marketingowe i innowacyjne aspekty kreowania zmian w organizacjach*, red. D. Fatuła, Krakowskie Wydawnictwo Edukacyjne sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2011.
- Komisja Europejska, Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Projekt przewodni strategii Europa 2020, Unia innowacji, Bruksela, dnia 6.10.2010, COM(2010) 546, wersja ostateczna.
- Kwiatkowski E., *Bezrobocie. Podstawy teoretyczne*, PWN, Warszawa 2002.
- Kwiatkowski S., *Przedsiębiorczość intelektualna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- Marciniec B., *Komu innowacje. Innowacje z ludzką twarzą*, „Innowacyjny Start” 2013, nr 2 (29), Periodyk wydawany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, www.innowacjynystart.pl.
- Omar K., Stoeber W.A., *The Role of Technology and Human Capital in the EPZ Lifecycle, “Transnational Corporations”* 2008, Vol. 17, No. 1.
- Popławski P. (red.), *Trzeci sektor: fasady i realia*, IPISS, Warszawa 2012.
- Rybka I., *System pomocy społecznej w Polsce wobec nowej fali ekonomii społecznej: szanse i bariery*, „Trzeci Sektor” 2007, nr 9.
- Social innovation, www.ec.europa.eu
- Wygnański K., *Innowacje społeczne*, Pracownia badań i innowacji społecznych Stocznia, www.stocznia.org.pl
- Żelazna A., *Innowacje społeczne na rynku pracy*, [w:] *Przedsiębiorczość szansą rozwoju regionu. Wybrane problemy*, tom III, Studia i Prace Wydziału Ekonomicznego nr 5, Gorzów Wielkopolski 2013.

Nota o Autorach:

Anna Żelazna – adiunkt na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej, autorka publikacji z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju oraz ekonomii społecznej.

Magdalena Łukasik – absolwentka Politechniki Lubelskiej oraz Szkoły Głównej Handlowej, doradca zawodowy, trener. Autorka publikacji naukowych dotyczących działań promocyjnych w edukacji.

Author`s resume:

Anna Żelazna: PhD at the Faculty of Management University of Lublin, author of publications in the field of corporate social responsibility, sustainable development and social economy.

Magdalena Łukasik: A graduate of the Lublin University of Technology and the School of Economics, career counselor, coach. The author of scientific publications relating to promotional activities in education.

Kontakt/Contact:

Anna Żelazna: zelazna-anna@wp.pl

Magdalena Łukasik: magda.lukasik4@wp.pl

The contribution of particular co-authors to preparation of the paper:

Wkład poszczególnych autorów w przygotowanie publikacji:

Anna Żelazna – 50%; Magdalena Łukasik – 50%.